

KAVANSZIT

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: KUPI LÁSZLÓ

Az élénk színű ásványok, drágakövek mindig is a gyűjtők kedvencei voltak. Amikor néhány évtizede az első kavanszit-kristálycsoportok hozzánk is eljutottak, alig akartunk hinni a szemünknek, hogy a természetben ilyen csodás, kék színű ásványok is előfordulhatnak. Még közkedveltebbé tette e darabokat, hogy általában fehéres, sztilbit és

kalcit alkotta alapokra nőttek fenn, nagyszerű kontrasztot képezve a királykék kristályokkal.

A kavanszit egy kalcium-vanádium-filloszilikát ($\text{Ca}(\text{VO})\text{Si}_4\text{O}_{10} \cdot 4\text{H}_2\text{O}$). Angol eredetű nevét is innen kapta, a cavansite mozaikszó az összetételére utal. Kristályrácsába 4 molekulányi kristályvíz épül be. 1967-ben írták le az Oregon állambeli Malheurban (USA).

Színe, alakja, kifejlődése és az őt körülvevő jellegzetes ásványtársulás (paragenezis) alapján könnyen felismerhető. Szinte mindig áttetsző, átlátszó királykék, ritkán zöldes árnyalattal. Rombos rendszerű, törékeny, prizmás kristályai leggyakrabban kékvetet, csokrokat alkotnak, de akár gömböklék is összeállhatnak.

Polimorf (vagyis azonos összetételű, de más rendszerben kristályosodó) párja a pentagonit, mely magasabb hőmérsékleten képződik, így szimmetriája is más. Keménysége 3-4-es a Mohs-skálán, hasadása jó.

Bazaltlavafolyások hólyagüregeinek viszonylag ritka ásványa, leggyakrabban zeolitásványok, sztilbit, apofillit, illetve heulandit és kalcit kíséri.

Legnagyobb mennyiségben az indiai Dekkán trappbazaltjaiból került elő, de leírták Új-Zélandról, az Egyesült Államokból és Brazíliából is. Európai előfordulásáról nem tudunk.

Bár a vanádium értékes fém, a kavanszitnek nincs gazdasági jelentősége, csupán az ásványgyűjtők körében örvend népszerűségnek.

◀ Kavanszit, sztilbit

Wagholi Quarry, Poonah, Maharastra, India
21x18 mm, Kupi László gyűjteménye

KUPI LÁSZLÓ
GEOLÓGUS-FOTÓS

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/FINEMINERALPHOTOGRAPHY/](https://www.facebook.com/finemineralfotography/)

HELIKOPTER- TEMETŐ

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: SIMÁN LÁSZLÓ

„*Habent sua fata libelluli*” (vagy ...libelli?)* Így tartja a mondás, és ez könyvekre, szitakötőkre és helikopterekre is igaz. E kidermesült gépmadarak alkatrészekre bontva, de továbbra is katonás rendben hevernek valahol Komárom-Esztergom megyében – az pedig, hogy a mezőgazdaságban vagy talán az életmentésben szolgáltak valaha, éppúgy mindegy, mint ahogy a fejfák sem árulják el az alattuk nyugvó élettörténetét.

A terület elzárt. Csak a modern kor mikrohelikopterével kémkedő fotós fedezheti fel egykorvult szépségüket.

* Libellula: a rendszertanban latin, szitakötő-családnév. Az eredeti megálapításban a libelli (könyv) szerepel, s több mint 700 éve született („... a könyveknek is megvan a maguk sorsa”).

